

9. Adres Młyny Rothera, ul. Mennica 10 85-112 Bydgoszcz miejscowość: Bydgoszcz	gmina: Bydgoszcz powiat: grodzki województwo: kujawsko- pomorskie
1. Nazwa Ubijaczka cukiernicza	2. Czas powstania
3. Materiał podstawowy Stop metalu	6. Ciężar
4. Dane firmowe	5. Wymiary długość: szerokość: wysokość: 190 cm
8. Materiały graficzne	7. Ilość 1
10. Właściciel i jego adres Park Kultury w Bydgoszczy ul. Mennica 10, 85- 112 Bydgoszcz	
11. Użytkownik i jego adres Park Kultury w Bydgoszczy ul. Mennica 10 85-112 Bydgoszcz	
12. Miejsce pracy (przechowywania) Młyny Rothera, ul. Mennica 10 85-112 Bydgoszcz (pierwotne miejsce: Piekarnia Bigońscy, ul. Świętojańska 2, 85-077 Bydgoszcz)	
13. Udostępnienie	
14. Formy ochrony	

15. Historia obiektu

Obiekt stanowi część oryginalnego wyposażenia piekarnio-cukierni firmy Bigońscy. Piekarnia znajduje się w budynku narożnym w zwartej zabudowie ulicowej u zbiegu pierzei Świętojańska i ul. Gdańskiej. Kamienicę wzniesiono w latach 1911-1912 wg projektu Paula Sellnera w stylu eklektycznym z elementami modernistycznymi dla mistrza piekarskiego Otto Riedla.

Kamienica ma kształt wieloboku, na planie litery „L”. W partii północno-zach. posesji między elewacją tylną kamienicy oraz ścianą budynków gospodarczych z przyległych parceli wbudowany został budynek piekarni założony na rzucie prostokąta zbliżonego do kwadratu, parterowy, murowany, tynkowany, częściowo z partią cokołową licowaną płytkami ceramicznymi. Od 1924 roku piekarnię prowadziła rodzina Bigońskich. Tradycja piekarni sięga do czasów zaboru pruskiego, w której znajduje się oryginalny piec pamiętający czasy cesarza Wilhelma II. Jej założycielem był Wincenty Bigoński, urodzony w 1893 roku w Gastrop w Westfalii, gdzie w 1912 roku zdał egzamin w zawodzie piekarniczym. W 1922 r. powrócił do Polski, gdzie podjął pracę w poznańskiej fabryce chleba. W 1924 roku w Bydgoszcy na rogu Świętojańskiej i Gdańskiej otworzył piekarnio-cukiernię prosperującą w zmienionej formie do 2020 roku. Wincenty Bigoński po zdaniu w 1925 roku egzaminie mistrzowskim wyszkolił w zawodzie piekarza 30 uczniów, w tym dwóch swoich synów. Był Starszym Cechu Cukierników i przewodniczącym komisji egzaminacyjnej cechu. W 1939 roku po wkroczeniu do Bydgoszcy Niemców został wraz z rodziną wysiedlony do Łodzi, gdzie pracował w zawodzie piekarza. W 1945 roku po wyzwoleniu Bydgoszcy odzyskał skonfiskowaną przez okupanta piekarnię. Po śmierci Wincentego, w 1951 roku, piekarnię przejął wdowa i bracia: Edmund i Zbigniew Bigońscy. Edmund został przyuczony do zawodu przez ojca, natomiast Zbigniew w 1951 r. po ukończeniu studiów wyższych zdał egzamin czeladniczy, dyplom mistrzowski w zawodzie piekarniczym zdobył w 1961 r., cukierniczy w 1970 r. Od 1999 r. zakład rodzinny prowadziła aż do zamknięcia Ilona Bigońska-Jankowska, córka Edmunda. W kwietniu 2020 roku Firma Bigońscy zamknęła działalność.

Oryginalne wyposażenie sklepu oraz sprzęty piekarnio-cukierni z czasów budowy zostały przeniesione do d. Młyna Rothera (obecnie adaptowane pod funkcję kulturalne). Ekspozyty będą stanowiły świadectwo i ilustrację tradycji rzemiosła i kupiectwa.

16. Opis i charakterystyka techniczna (podać rozwiązania nowatorskie, oryginalne)

Obiekt znajdował się w budynku piekarni. Maszyna dwuramienna z dwiema misami cynowymi, z mechanicznym silnikiem. Służyła do ubijania nabiātu bądź masy do wyrobów cukierniczych.

17. Przeznaczenie pierwotne

Wyposażenie piekarnio- cukierni

18. Użytkowanie obecne

eksponat

20. Stan zachowania i potrzeby konserwatorskie

Do konserwacji

19. Remonty, zmiany konstrukcyjne, modernizacje

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

1. Ak. M. B. sygn. 1060, 2163, 2166, : APB

Ikonomia:

1. Widok witryny cukierni i piekarni W. Bigoński, 1939 r., Promocje Bydgoskie nr 12/1993, s.33

22. Bibliografia

23. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania)

1. Ak. M. B. sygn. 1060, 2163, 2166, : APB

Ikonomia:

1. Widok witryny cukierni i piekarni W. Bigoński, 1939 r., Promocje Bydgoskie nr 12/1993, s.33

24. Uwagi

25. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

26. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Tekst mgr Monika Wolan, maj 2020

plany, rysunki

fotografie mgr Monika Wolan, maj 2020

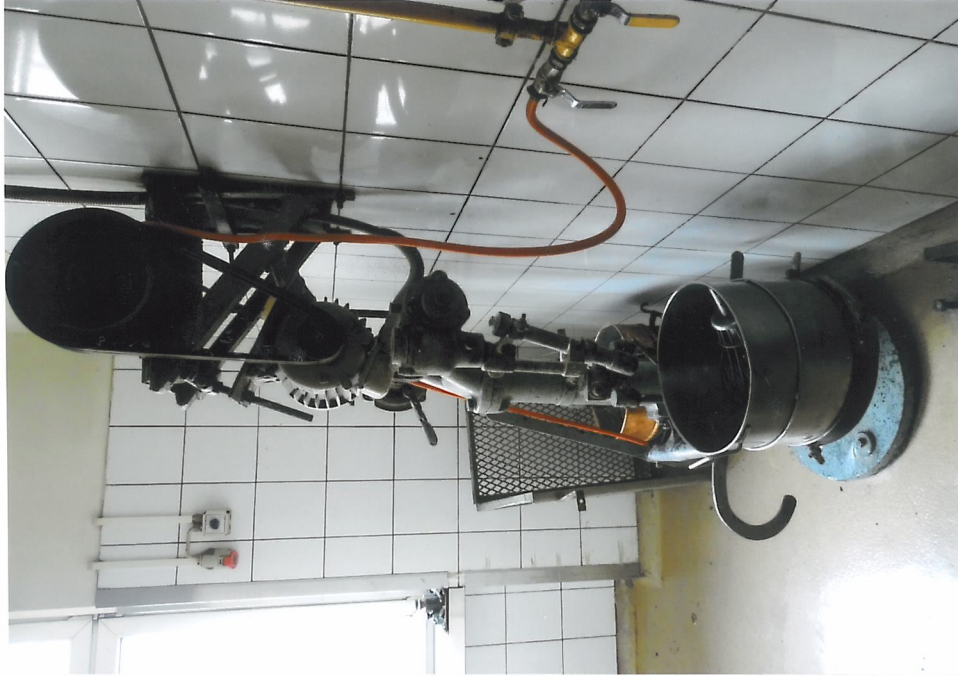
27. Załączniki- ilość 3, kwiecień 2020
Fotografie

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość Bydgoszcz	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres Ubiączka cukiernicza Młyny Rothera ,ul. Mennica 10, 85-112 Bydgoszcz (pierwotne miejsce: Piekarnia Bigońscy, ul.Świętojańska2, 85-077 Bydgoszcz)	6. Zawartość załącznika fotografie
2. Gmina Bydgoszcz		
3. Powiat grodzki		
4. Województwo Kujawsko - pomorskie		

Opracowanie załącznika:
(data i podpis) *Monika Wolan*
mgr Monika Wolan
maj 2020

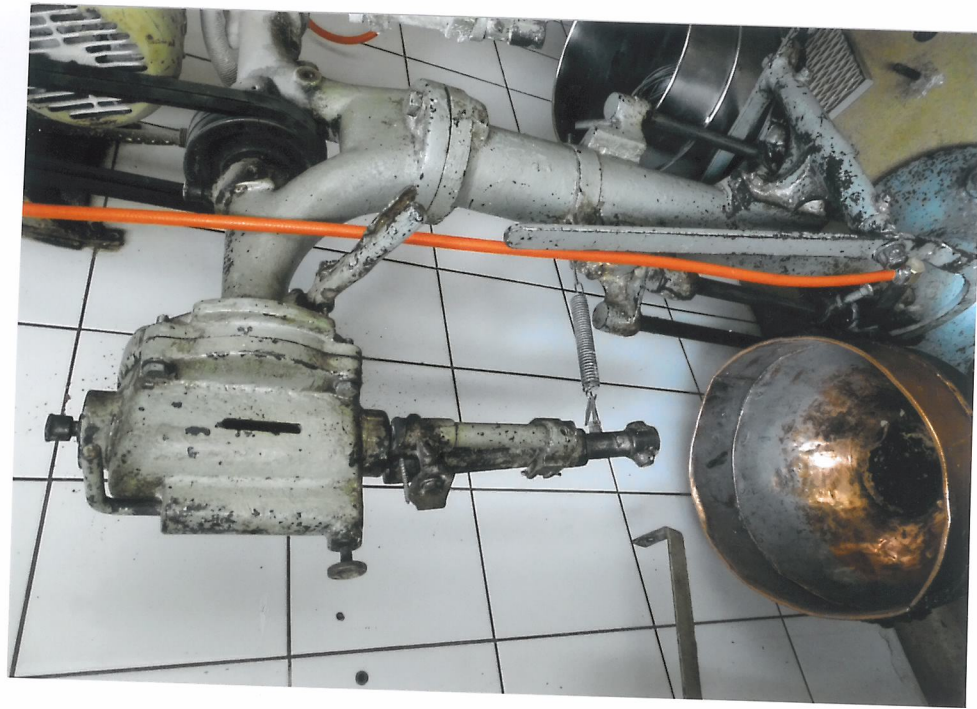
ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 2

1. Miejscowość Bydgoszcz	
2. Gmina Bydgoszcz	
3. Powiat grodzki	
4. Województwo Kujawsko - pomorskie	

5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres
Ubiączka cukiernicza
Młyny Rothera ,ul. Mennica 10, 85-112 Bydgoszcz
(pierwotne miejsce: Piekarnia Bigońscy,
ul.Świętojańska2, 85-077 Bydgoszcz)

6. Zawartość załącznika
fotografie

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)
mgr Monika Wolan
maj 2020

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 3

1. Miejscowość Bydgoszcz	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres Ubijaczka cukiernicza Młyn Rothera, ul. Mennica 10, 85-112 Bydgoszcz (pierwotne miejsce: Piekarnia Bigońscy, ul. Świętojańska 2, 85-077 Bydgoszcz)	6. Zawartość załącznika fotografie
2. Gmina Bydgoszcz		
3. Powiat grodzki		
4. Województwo Kujawsko - pomorskie		

Opracowanie załącznika:
(data i podpis) *Monika Wolan*
mgr Monika Wolan
maj 2020